

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

10 päivänä marraskuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Julkisia rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyt – Direktiivi 2014/24/EU – Sopimuspuolen valinta – 2 artiklan 1 kohdan 10 alakohta – Talouden toimijan käsite – Avoin yhtiö, jolla ei ole oikeushenkilöllisyyttä, sisältyminen käsitteeseen – 19 artiklan 2 kohta ja 63 artikla – Yhteisyritys tai yhtiömiesten muiden yksiköiden voimavarojen käyttäminen – 59 artiklan 1 kohta – Velvollisuus toimittaa yksi tai useampi yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja – Yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan tarkoitus

Asiassa C-631/21,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Gerechthof 's-Hertogenbosch ('s-Hertogenboschin ylioikeus, Alankomaat) on esittänyt 5.10.2021 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.10.2021, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Taxi Horn Tours BV

vastaaan

gemeente Weert,

gemeente Nederweert ja

Touringcars VOF,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Safjan sekä tuomarit N. Jääskinen ja M. Gavalec (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

- Taxi Horn Tours BV, edustajanaan advocaat L. C. van den Berg,
 - gemeente Weert ja gemeente Nederweert, edustajanaan advocaat N. A. D. Groot,
 - Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. K. Bulterman ja M. H. S. Gijzen,
 - Euroopan komissio, asiamiehinään P. Ondrůšek ja G. Wils,
- päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,
- on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta 26.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/24/EU (EUVL 2014, L 94, s. 65) 2, 19, 59 ja 63 artiklan sekä yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan vakiolomakkeen vahvistamisesta 5.1.2016 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/7 (EUVL 2016, L 3, s. 16) tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Taxi Horn Tours BV ja toisaalta gemeente Weert ja gemeente Nederweert (Weertin kunta ja Nederweertin kunta, Alankomaat) (jäljempänä yhdessä kunnat) ja Touringcars VOF ja joka koskee kuntien päätöstä valita viimeksi mainittu asianosainen linja-autoliikennettä koskevan julkisen hankinnan sopimuspuoleksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 2014/24

- 3 Direktiivin 2014/24 johdanto-osan 14, 15 ja 21 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:
 - ”(14) Olisi selvennettävä, että ’talouden toimijoiden’ käsitettä olisi tulkittava laajasti sisällyttäen siihen kaikki henkilöt ja/tai yksiköt, jotka tarjoavat markkinoilla rakennusurakoiden toteuttamista, tuotteiden toimittamista tai palvelujen suorittamista, riippumatta oikeudellisesta muodosta, jossa ne ovat päättäneet toimia. Näin ollen kaikkien julkisten tai yksityisten yritysten, sivuliikkeiden, tytäryhtiöiden, kumppanuuksien, osuuskuntien, osakeyhtiöiden, korkeakoulujen ja muun muotoisten yksiköiden, jotka eivät ole luonnollisia henkilöitä, olisi sisällyttävä talouden toimijan käsitteeseen riippumatta siitä, ovatko ne ’oikeushenkilöitä’ kaikissa olosuhteissa.
 - (15) Olisi täsmennettävä, että talouden toimijoiden ryhmittymät, mukaan lukien kun ne on muodostettu väliaikaisen yhteenliittymän muodossa, voivat osallistua hankintamenettelyihin ilman, että niillä tarvitsisi olla tietty oikeudellinen muoto. Jos hankintasopimus tehdään, tällaisilta ryhmittymiltä voidaan tarpeen mukaan vaatia tiettyä oikeudellista muotoa esimerkiksi silloin, kun edellytetään yhteisvastuuta. – –

--

(21) Vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien hankintaviranomaisten tekemät ja näihin toimintoihin liittyvät hankintasopimukset kuuluvat [vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta 26.2.2014 annetun] Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/25/EU [(EUVL 2014, L 94, s. 243)] soveltamisalaan. Hankintaviranomaisten tekemät meri-, rannikko- tai jokiliikennepalvelujen tuottamiseen liittyvät hankintasopimukset kuuluvat kuitenkin tämän direktiivin soveltamisalaan.”

4 Kyseisen direktiivin 2 artiklassa, jonka otsikko on ”Määritelmät”, säädetään seuraavaa:

”1. Tässä direktiivissä tarkoitetaan

--

10) ’talouden toimijalla’ luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai hankintayksikköä tai tällaisten henkilöiden ja/tai yksiköiden ryhmää, yritysten mahdolliset tilapäiset yhteenliittymät mukaan lukien, joka tarjoaa markkinoilla rakennustöiden ja/tai -urakoiden toteuttamista, tavaroiden toimittamista tai palvelujen suorittamista;

--”

5 Mainitun direktiivin 18 artiklan, jonka otsikko on ”Hankintaperiaatteet”, 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Hankintaviranomaisten on kohdeltava talouden toimijoita yhdenvertaisesti ja syrjimättä sekä noudatettava avointa ja oikeasuhteista toimintatapaa.”

6 Saman direktiivin 19 artiklan, jonka otsikko on ”Talouden toimijat”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Talouden toimijoiden ryhmittymät, mukaan lukien tilapäiset yhteenliittymät, voivat osallistua hankintamenettelyihin. Hankintaviranomaiset eivät saa edellyttää, että niillä on oltava tietty oikeudellinen muoto tarjouksen tai osallistumishakemuksen tekemiseksi.

Tarvittaessa hankintaviranomaiset voivat selventää hankinta-asiakirjoissa, kuinka talouden toimijoiden on täytettävä 58 artiklassa tarkoitettut vaatimukset taloudellisesta ja rahoituksellisesta tilanteesta taikka teknisestä ja ammatillisesta pätevyydestä, jos tämä on objektiivisesti perusteltua ja oikeasuhteista. Jäsenvaltiot voivat vahvistaa vakio muodon sille, miten talouden toimijoiden ryhmittymien on täytettävä nämä vaatimukset.

--”

- 7 Direktiivin 2014/24 59 artiklan, jonka otsikko on ”Yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Osallistumishakemuksia tai tarjouksia jätettäessä hankintaviranomaisten on hyväksyttävä yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja, jossa on päivitetty oma lausunto viranomaisten tai kolmansien osapuolten antamia todistuksia korvaavaksi alustavaksi näytöksi, jolla vahvistetaan, että asiaankuuluva talouden toimija täyttää seuraavat ehdot:

- a) mikään 57 artiklassa tarkoitetuista tilanteista, joissa talouden toimijat joko hylätään tai voidaan hylätä, ei koske sitä;
- b) se täyttää 58 artiklan mukaiset asiaankuuluvat valintaperusteet;
- c) jos 64 artiklaa sovelletaan, se täyttää 65 artiklan mukaiset objektiiviset säännöt ja perusteet.

Jos talouden toimija käyttää hyväksi muiden yksiköiden voimavaroja 63 artiklan nojalla, yhteisessä eurooppalaisessa hankinta-asiakirjassa on oltava tämän kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettut tiedot myös tällaisten yksiköiden osalta.

Yhteisessä eurooppalaisessa hankinta-asiakirjassa on esitettävä talouden toimijan vakuutus, että tiettyä poissulkemisperustetta ei ole ja/tai että asiaankuuluva valintaperuste täyttyy, ja annettava hankintaviranomaisen vaatimat asiaankuuluvat tiedot. Lisäksi yhteisessä eurooppalaisessa hankinta-asiakirjassa on ilmoitettava, mikä viranomaisen tai kolmas osapuoli vastaa täydentävien asiakirjojen laatimisesta, ja vakuutettava, että talouden toimija kykenee pyydettyä toimittamaan viipymättä kyseiset täydentävät asiakirjat.

Jos hankintaviranomainen voi saada täydentävät asiakirjat suoraan 5 kohdassa tarkoitettusta tietokannasta, yhteisessä eurooppalaisessa hankinta-asiakirjassa on oltava myös tähän tarvittavat tiedot, kuten tietokannan internetosoite, mahdolliset tunnistetiedot ja tapauksen mukaan tarvittava ilmoitus suostumuksesta.

Talouden toimijat voivat käyttää uudelleen yhteistä eurooppalaista hankinta-asiakirjaa, jota on jo käytetty aiemmassa hankintamenettelyssä, edellyttäen, että ne vahvistavat, että sen sisältämät tiedot ovat edelleen asianmukaisia.”

- 8 Mainitun direktiivin 63 artiklan, jonka otsikko on ”Muiden yksiköiden voimavarojen hyväksi käyttäminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Niiden perusteiden osalta, jotka liittyvät 58 artiklan 3 kohdan mukaisesti vahvistettuun taloudelliseen tilanteeseen ja rahoitusasemaan ja 58 artiklan 4 kohdan mukaisesti vahvistettuun tekniseen ja ammatilliseen pätevyyteen, talouden toimija voi tarkoituksenmukaisissa tapauksissa yksittäistä sopimusta varten käyttää hyväksi muiden yksiköiden voimavaroja riippumatta sen ja näiden yksiköiden välisten yhteyksien oikeudellisesta luonteesta. Niiden perusteiden osalta, jotka liittyvät liitteessä XII olevan II osan f alakohdassa vahvistettuun koulutukseen ja ammatilliseen pätevyyteen tai asiaankuuluvaan ammatilliseen kokemukseen, talouden toimijat voivat kuitenkin käyttää hyväksi muiden yksiköiden voimavaroja vain, jos kyseiset yksiköt suorittavat rakennusurakoita tai palveluja, joissa tällaisia voimavaroja vaaditaan. Jos talouden toimija haluaa käyttää hyväksi muiden yksiköiden voimavaroja, sen on osoitettava hankintaviranomaiselle, että sillä on käytettävissään tarvittavat voimavarat, esittämällä esimerkiksi näiden yksiköiden asiasta antama sitoumus.

Hankintaviranomaisen on 59, 60 ja 61 artiklan mukaisesti tarkistettava, täyttävätkö yksiköt, joiden voimavaroja talouden toimija aikoo käyttää, asiaankuuluvat valintaperusteet, ja onko olemassa perusteita 57 artiklan mukaiselle poissulkemiselle. Hankintaviranomaisen on vaadittava, että talouden toimija korvaa yksikön, joka ei täytä asiaankuuluvia valintaperusteita tai jonka osalta on olemassa pakollisia poissulkemisperusteita. Hankintaviranomainen voi vaatia tai jäsenvaltio voi vaatia sitä vaatimaan, että talouden toimija korvaa yksikön, jonka osalta on olemassa muita kuin pakollisia poissulkemisperusteita.

Jos talouden toimija käyttää hyväksi muiden yksiköiden voimavaroja taloudellista tilannetta ja rahoitusasemaa koskevien perusteiden täyttämiseksi, hankintaviranomainen voi vaatia, että talouden toimija ja kyseiset muut yksiköt ovat yhdessä vastuussa hankintasopimuksen toteuttamisesta.

Edellä 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu talouden toimijoiden ryhmittymä voi samoin edellytyksin käyttää hyväksi ryhmittymään osallistuvien toimijoiden tai muiden yksiköiden voimavaroja.”

Direktiivi 2014/25

- 9 Direktiivin 2014/25 11 artiklassa, jonka otsikko on ”Kuljetuspalvelut”, säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan sellaisten verkkojen antamiseen käyttöön tai niiden toimintaan, joiden tarkoituksena on tarjota yleisölle kuljetuspalveluja rautateitse, automatisoiduin järjestelmin, raitioteitse, johdinautoilla, linja-autoilla tai kaapeliradoilla.

Kuljetuspalvelujen verkosta katsotaan olevan kyse, kun palvelua tarjotaan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen asettamin edellytyksin, jotka voivat koskea liikennöitäviä linjoja, käytettävissä olevaa kuljetuskapasiteettia tai vuorotiheyttä.”

Täytäntöönpanoasetus 2016/7

- 10 Täytäntöönpanoasetuksen 2016/7 johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Yksi direktiivien [2014/24] ja [2014/25] tärkeimmistä tavoitteista on vähentää hankintaviranomaisille, hankintayksiköille ja talouden toimijoille, etupäässä pienille ja keskisuurille yrityksille, koituvia hallinnollisia rasitteita. Näiden pyrkimysten tärkeänä osana on yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja. Tästä syystä yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan vakiolomake olisi laadittava siten, ettei enää olisi tarpeen esittää lukuisia poissulkemis- ja valintaperusteisiin liittyviä todistuksia tai muita asiakirjoja. Saman tavoitteen vuoksi vakiolomakkeesta olisi käytävä ilmi asiaankuuluvat tiedot yksiköistä, joiden voimavaroja talouden toimija aikoo käyttää, jotta kyseiset tiedot voidaan todentaa pääasiallisen talouden toimijan tietojen todentamisen yhteydessä ja samoin edellytyksin.”

- 11 Kyseisen asetuksen liitteessä 1, jonka otsikko on ”Ohjeet”, säädetään seuraavaa:

”Yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja on talouden toimijoiden itse antama selvitys, jossa annetaan alustavat näytöt ja jolla korvataan viranomaisien tai kolmansien osapuolten antamat todistukset. Kuten direktiivin [2014/24] 59 artiklassa säädetään, se on talouden toimijan antama vakuutus siitä, että mikään tilanteista, joissa talouden toimijat joko hylätään tai voidaan hylätä, ei koske sitä, ja että se täyttää asiaankuuluvat valintaperusteet ja soveltuvin osin objektiiviset säännöt ja perusteet, jotka on asetettu kilpailuun kutsuttavien muuten kelpuutettujen ehdokkaiden

määrän vähentämiseksi. Sen tavoitteena on vähentää hallinnollisia rasitteita, jotka aiheutuvat siitä, että talouden toimijoiden on esitettävä merkittävä määrä erilaisia poissulkemis- ja valintaperusteisiin liittyviä todistuksia ja muita asiakirjoja.

--

Talouden toimijat voidaan sulkea hankintamenettelyn ulkopuolelle tai ne voidaan asettaa kansallisen lainsäädännön nojalla syytteen, jos ne ovat antaneet vääriä tietoja yhteistä eurooppalaista hankinta-asiakirjaa täyttäessään tai yleisesti antaessaan poissulkemisperusteiden puuttumisen tai valintaperusteiden täyttymisen todentamiseksi vaadittuja tietoja tai jos tällaiset tiedot jätetään antamatta tai jos talouden toimija ei kykene toimittamaan pyydettyjä täydentäviä asiakirjoja.

Talouden toimijat voivat käyttää uudelleen tietoja, jotka on annettu yhteisessä eurooppalaisessa hankinta-asiakirjassa, jota on jo käytetty aiemmassa hankintamenettelyssä, kunhan tiedot ovat edelleen oikeita ja oleellisia. Tämä tapahtuu helpoiten lisäämällä tiedot uuteen yhteiseen eurooppalaiseen hankinta-asiakirjaan käyttäen edellä mainitussa sähköisessä ESPD-palvelussa tätä tarkoitusta varten käytettävissä olevia toimintoja. Tietoja on luonnollisesti mahdollista käyttää uudelleen myös muilla tavoilla, esimerkiksi käyttämällä talouden toimijan tietoteknisiin laitteisiin (tietokoneisiin, tabletteihin, servereille jne.) tallennettuja tietoja.

--

Kuten edellä mainittiin, yhteiseen eurooppalaiseen hankinta-asiakirjaan sisältyy talouden toimijan vakuutus, että tiettyjä poissulkemisperusteita ei ole ja/tai että asiaankuuluvat valintaperusteet täyttyvät ja että se antaa hankintaviranomaisen tai -yksikön vaatimat asiaankuuluvat tiedot.

--

Talouden toimija, joka osallistuu hankintaan yksin eikä tarvitse muiden yksiköiden voimavaroja täyttääkseen valintaperusteet, täyttää yhden yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan.

Talouden toimijan, joka osallistuu hankintaan yksin, mutta tarvitsee yhden tai useamman yksikön voimavaroja, on varmistettava, että hankintaviranomaiselle tai -yksikölle annetaan sen oma yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja sekä erillinen hankinta-asiakirja, jossa on tarvittavat tiedot kustakin yksiköstä, jonka voimavaroja se käyttää.

Lisäksi jos talouden toimijoiden ryhmiä, mukaan lukien tilapäisiä yhteenliittymiä, osallistuu julkisiin hankintoihin yhdessä, kunkin osallistuvan talouden toimijan on toimitettava II–V osassa vaadittujen tietojen osalta erillinen yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja.

Kaikissa tapauksissa, joissa talouden toimijan hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäseniä on useampi kuin yksi tai jos useammalla kuin yhdellä henkilöllä on edustus-, päätös- tai valvontavaltaa, kaikkien on mahdollisesti allekirjoitettava sama yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja riippuen kansallisista säännöistä, muun muassa tietosuojasäännöistä.

--”

Alankomaiden oikeus

Laki julkisista hankinnoista

- 12 Julkisista hankinnoista 1.11.2012 annetulla lailla (Aanbestedingswet) (Stb. 2012, nro 542), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä julkisista hankinnoista annettu laki), on saatettu vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/17/EY (EUVL 2004, L 134, s. 1) ja julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31.3.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/18/EY (EUVL 2004, L 134, s. 1) osaksi Alankomaiden oikeusjärjestystä. Tietyistä hankintalain soveltamisalaan kuuluvista seikoista 11.2.2013 annetun asetuksen (Besluit van 11 februari 2013, houdende de regeling van enkele onderwerpen van de Aanbestedingswet 2012 (Aanbestedingsbesluit)) 2 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. [Julkisista hankinnoista annetun] lain 2.84 §:ssä tarkoitettussa omassa lausunnossa on oltava vähintään seuraavat tiedot:

- a. tiedot hankintaviranomaisesta tai erityisalalla toimivasta yrityksestä ja hankintasopimusten tekomenettelystä;
- b. tiedot talouden toimijasta;
- c. poissulkemisperusteita koskeva ilmoitus;
- d. selvitys soveltuvuusedellytyksistä ja ympäristöön liittyvistä teknisistä eritelmistä ja sopimuksen täyttämisen edellytyksistä;
- e. ilmoitus siitä, millä tavoin valintaperusteet täyttyvät;
- f. oman lausunnon oikeellisuutta koskeva vakuutus ja selvitys allekirjoittajan toimivallasta;
- g. päiväys ja allekirjoitus.

– –

3. Oman lausunnon malli tai mallit vahvistetaan ministeriön päätöksellä.”

- 13 Kyseisen lain 2.52 §:ssä säädetään seuraavaa:

”– –

3. Talouden toimijoiden yhteenliittymä voi tehdä tarjouksia tai ilmoittautua ehdokkaiksi.
4. Hankintaviranomainen ei edellytä talouden toimijoiden yhteenliittymältä tiettyä oikeudellista muotoa tarjouksen tai osallistumishakemuksen esittämiseksi.”

14 Julkisista hankinnoista annetun lain 2.84 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Oma lausunto on talouden toimijan antama ilmoitus, jossa tämä ilmoittaa

a. onko siihen sovellettava poissulkemisperusteita;

b. täyttääkö toimija ilmoituksessa tai hankinta-asiakirjoissa asetetut soveltuvuusvaatimukset;

c. täyttääkö toimija tai tuleeeko toimija täyttämään tekniset eritelvät ja sopimuksen täyttämiseen liittyvät vaatimukset, jotka koskevat ympäristöä ja eläinten hyvinvointia tai perustuvat yhteiskunnallisiin näkökohtiin;

d. täyttääkö toimija valintaperusteet ja millä tavalla se täyttää ne.

2. Tiedot ja selvitykset, joita lausunnossa voidaan vaatia, sekä lausunnon malli tai mallit vahvistetaan asetuksella tai asetuksen nojalla.”

15 Kyseisen lain 2.85 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Hankintaviranomaisen on vaadittava talouden toimijaa antamaan osallistumishakemuksensa tai tarjouksensa tueksi tätä varten säädetyn mallin mukainen oma lausunto ja täsmennettävä tältä osin tiedot ja selvitykset, jotka siinä on esitettävä.

2. Hankintaviranomainen ei saa vaatia talouden toimijaa toimittamaan osallistumishakemuksensa tai tarjouksensa tueksi tietoja ja selvityksiä muulla tavoin, jos niitä voidaan pyytää omassa lausunnossa.

3. Hankintaviranomainen voi vaatia talouden toimijaa oheistamaan omaan lausuntoonsa ainoastaan tositteita, jotka eivät koske omassa lausunnossa pyydettyjä tietoja ja selvityksiä, paitsi jos kyse on 2.93 §:n 1 momentin a kohdassa tarkoitetuista liiteasiakirjoista siltä osin kuin ne mainitaan kyseisessä säännöksessä olevassa luettelossa tai 2.93 §:n 1 momentin b kohdassa.

4. Tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettu talouden toimija voi toimittaa oman lausunnon, jota on käytetty jo aiemmin, edellyttäen että se vahvistaa, että siihen sisältyvät tiedot pitävät edelleen paikkansa.”

Siviililaki

16 Siviililain (Burgerlijk Wetboek) 7A:1655 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Siviiliyhtiö on sopimus, jolla vähintään kaksi henkilöä sitoutuu yhteistyöhön tarkoituksenaan jakaa siitä saatava voitto keskenään.”

Kauppalaki

17 Kauppalain (Wetboek van Koophandel) 16 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Avoin yhtiö on yhtiö, joka on perustettu yritystoiminnan harjoittamiseksi yhteisellä toiminimellä.”

18 Kyseisen lain 17 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jokaisella yhtiömiehellä, jonka edustusvaltaa ei ole poistettu, on valta toimia sekä luovuttaa ja vastaanottaa varoja yhtiön nimissä ja valta tehdä yhtiön puolesta sitoumuksia kolmansia kohtaan ja vastaanottaa kolmansien sitoumukset yhtiötä kohtaan.”

19 Mainitun lain 18 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Avoimissa yhtiöissä jokainen yhtiömies on yhteisvastuussa yhtiön sitoumuksista.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

20 Taxi Horn Tours huolehti 1.8.2019 asti perusopetuksen oppilaiden kuljetuksista liikunnanopetuksen yhteydessä (jäljempänä liikuntakuljetukset) kuntien sen kanssa tekemän julkista hankintaa koskevan sopimuksen täyttämiseksi.

21 Päätettyään olla jatkamatta tätä hankintasopimusta kunnat järjestivät Euroopan laajuisen avoimen tarjouspyyntömenettelyn liikuntakuljetusten järjestämiseksi 1.1.2020 alkavana ja lukuvuoden 2027/2028 päättymiseen asti kestäväenä ajanjaksona. Hankintasopimuksen tekoperusteena oli kokonaistaloudellisesti edullisin tarjous.

22 Kuntien laatimassa tätä julkista hankintaa koskevassa oppaassa todettiin muun muassa, että tarjouksen oikeellisuuden ja pätevyyden takaamiseksi toimihenkilön, jolla on oikeus edustaa yritystä ja tehdä sen puolesta sitoumuksia, on allekirjoitettava yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja, tarjous ja sen liitteet. Lisäksi tarjouksen jättävien kuljetusyritysten ryhmittymien oli nimettävä yhteyshenkilö. Tällaisen ryhmittymän jokaisen jäsenen oli oltava yhteisvastuussa kuljetussopimuksen täyttämisestä. Lopuksi tässä oppaassa täsmennettiin, että tarjouksen oli oltava täydellinen ja sisällettävä erityisesti asianmukaisesti täytetty ja pätevästi allekirjoitettu yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja.

23 Kunnat, jotka olivat saaneet kaksi tarjousta, joista toisen oli jättänyt Touringcars ja toisen Taxi Horn Tours, ilmoittivat Taxi Horn Toursille aikeestaan tehdä hankintasopimus Touringcarsin kanssa.

24 Taxi Horn Tours teki tämän jälkeen välitoimimenettelyssä Rechtbank Limburgille (Limburgin alioikeus, Alankomaat) välitoimihakemuksen, jossa vaadittiin, että Touringcarsin tarjous hylätään ja että sopimuspuoleksi valitaan Taxi Horn Tours.

25 Sen jälkeen kun hakemus hylättiin 12.2.2020 tehdyllä päätöksellä, kunnat tekivät Touringcarsin kanssa sopimuksia liikuntakuljetuksista 1.3.2020 alkaen.

26 Taxi Horn Tours valitti tästä ratkaisusta Gerechtshof 's-Hertogenboschiin ('s-Hertogenboschin ylioikeus, Alankomaat), joka on ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin. Kyseinen tuomioistuin toteaa, että Touringcarsin tarjouksen teki F, joka myös jätti yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan tämän yhtiön nimissä. Asiassa tulee siis esiin kysymys siitä, oliko Touringcarsilla oikeus toimittaa tämän avoimen yhtiön osalta vain yksi yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja vai olisiko kunkin yhtiömiehen pitänyt toimittaa oma yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirjansa.

- 27 Taxi Horn Tours vetoaa tältä osin siihen, että Touringcars on sen kahden yhtiömiehen yritysten välinen pysyvä yhteenliittymä ja näin ollen yritysten ryhmittymä. Kummankin yhtiömiehen käyttäytymistä ja lausumia on näin ollen arvioitava niiden oman yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan perusteella.
- 28 Kunnat sitä vastoin katsovat, että väliaikaiset ja pysyvät yhteenliittymät on erotettava toisistaan. Julkisia hankintoja koskevassa unionin oikeudessa tarkoitettu käsite ”talouden toimijoiden ryhmittymä” viittaa tilapäiseen yhteenliittymään. Avoin yhtiö on kuitenkin direktiivin 2014/24 johdanto-osan 14 perustelukappaleessa tarkoitettu yhteenliittymä, eikä se siis kokonaisuutena tarkasteltuna muodosta talouden toimijoiden ryhmittymää vaan yhden ainoan talouden toimijan. Lisäksi kuntien mukaan yhtiömiesten arviointi voidaan tehdä poissulkemisperusteita koskevan yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan III osan A kohdan perusteella, jossa talouden toimijoille asetetaan velvollisuus mainita rikostuomioihin liittyvät perusteet.
- 29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että Touringcars on kaupparekisteriin merkitty avoin yhtiö, joka on perustettu 1.1.2011 määräämättömäksi ajaksi. Sen palveluksessa on 82 henkilöä, ja sen toimialana on ”maanteiden henkilötilausliikenne, taksiliikenne sekä henkilöautojen ja kevyiden hyötyajoneuvojen kauppa ja korjaus”. Touringcarsin yhtiömiehet ovat K BV, jonka palveluksessa on 39 henkilöä, ja F Touringcars BV, jolla puolestaan ei ole työntekijöitä. F on Touringcarsin johtaja, ja hänellä on yleisvaltuus. Molemmat yhtiömiehet harjoittavat omaa kuljetusyritystään. K on K BV:n hallituksen jäsen, kun taas F on K BV:n edustaja ja kaupallinen johtaja. F Touringcars BV:n ainoa hallituksen jäsen ja osakkeenomistaja on F Beheer BV, jonka ainoa hallituksen jäsen ja osakkeenomistaja on F.
- 30 Kyseisen tuomioistuimen mukaan K oli hallituksen jäsenen asemassa yksin ja itsenäisesti 27.1.2020 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut antaneensa F:lle tammikuussa yleisvaltuutuksen toimia K BV:n edustajana. F on siitä lähtien huolehtinut kyseisen yhtiön johtamisesta kokonaisuudessaan. Samaan aikaan K BV perusti yhdessä F Touringcars BV:n kanssa avoimen yhtiön, jonka nimi on Touringcars VOF. Viimeksi mainitussa yhtiössä F ja K neuvottelevat säännöllisesti, mutta F johtaa tosiasiallisesti yritystä.
- 31 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että avoin yhtiö on kauppalain 16 §:n ja siviililain 7A:1655 §:n säännökset yhdessä luettuina huomioon ottaen sopimus, jonka kohteena on kahden tai useamman sellaisen henkilön välinen yhteistyö, jotka sitoutuvat asettamaan jotain yhteiseen käyttöön liiketoiminnan harjoittamiseksi yhteisellä toiminimellä ja yhteisen voiton saamiseksi.
- 32 Mainittu tuomioistuin mainitsee lisäksi 19.4.2019 annetun tuomion, jossa Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaiden ylin tuomioistuin) katsoi ensinnäkin, että avoin yhtiö on sopimussuhde, joka on solmittu liiketoiminnan harjoittamiseksi yhteisellä toiminimellä pysyvän yhteenliittymän puitteissa. Vaikka avoin yhtiö ei ole oikeussubjekti, Alankomaiden lainsäädännössä ja oikeuskäytännössä annetaan sille jossain määrin sen yksittäisistä yhtiömiehistä erillinen asema sen toimiessa oikeussuhteissa. Avoin yhtiö voi näin ollen esiintyä tuomioistuimessa omissa nimissään, ja se voidaan asettaa konkurssiin omissa nimissään. Toiseksi siitä, että avoin yhtiö ei ole oikeussubjekti, seuraa, että avoimella yhtiöllä ei ole omia subjektiivisia oikeuksia eikä velvollisuuksia. Kun yhtiömies toimii avoimen yhtiön nimissä, hän tekee sen kaikkien yhtiön yhtiömiesten (jäljempänä yhtiökumppanit) nimissä ja niitä sitovin vaikutuksin. Avoimen yhtiön kanssa tehty sopimus on siis katsottava tehdyksi yhtiömiehinä olevien yhtiökumppaneiden kanssa. Kolmanneksi kauppalain 18 §:ssä säädetään, että kaikki yhtiömiehet vastaavat yhteisvastuullisesti yhtiön sitoumuksista, joten kukin yhtiömies on vastuussa kaikista yhtiökumppaneiden tekemistä sitoumuksista. Neljänneksi yhtiökumppaneiden velkoja voi nostaa

kanteen sekä yhtiökumppaneita vastaan että kutakin yhtiömiestä vastaan erikseen. Yhtiön velkojilla on siten käytettävissään jokaista yhtiömiestä kohtaan kaksi rinnakkaista oikeuskeinoa: yhtiöltä yhtiökumppaneita vastaan ajettava kanne, joka kohdistuu yhteisellä toiminimellä toimivan yhtiön erillisvarallisuuteen, ja toisaalta yhtiömiestä vastaan henkilökohtaisesti ajettava kanne, joka kohdistuu tämän yksityiseen varallisuuteen.

- 33 Taxi Horn Tours katsoo, että Touringcars käyttää yhtiökumppanien omistamien yritysten sen käyttöön antamia varoja.
- 34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii näin ollen, voidaanko sellaisten yksiköiden, jotka tekevät pysyvästi yhteistyötä erillisessä yhteisytyksessä, ehdokkuutta julkisessa hankintamenettelyssä arvioida ainoastaan yhteisytyksen osalta vai onko arvioinnin koskettava myös jokaista yhtiömiestä. Näin ollen on ratkaistava, voiko talouden toimija toimittaa yhden ainoan yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan, kun se muodostuu osakkaina olevista luonnollisista henkilöistä ja/tai oikeushenkilöistä.
- 35 Tässä tilanteessa *Gerechtshof 's-Hertogenbosch* päätti lykätä asian käsittelyä ja pyytää unionin tuomioistuimelta direktiivin 2014/24 2, 19, 59 ja 63 artiklan ja täytäntöönpanoasetuksen 2016/7 tulkintaa esittämällä sille seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Jos yhteistyössä toimivilla henkilöillä (luonnollisilla ja/tai oikeushenkilöillä) on yhteisytytys (tässä tapauksessa avoimen yhtiön muotoinen),

- onko kunkin yhteistyössä toimivan henkilön toimitettava erikseen yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja vai
- onko kunkin yhteistyössä toimivan henkilön ja lisäksi heidän yhteisytyksensä toimitettava erikseen yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja vai
- tarvitseeko ainoastaan yhteisytyksen toimittaa yksi yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja?

2) Vaikuttaako tähän se,

- onko yhteisytytys tilapäinen vai muu kuin tilapäinen (pysyvä)
- että yhteistyössä toimivat henkilöt ovat itse talouden toimijoita
- että yhteistyössä toimivilla henkilöillä on omat yritykset, jotka ovat samanlaisia kuin yhteisytytys tai ainakin toimivat samoilla markkinoilla
- että yhteisytytys ei ole oikeushenkilö
- että yhteisytytyksellä voi olla varallisuutta (joka on erotettavissa yhtiömiesten varallisuudesta ja johon voidaan kohdistaa perintää)
- onko yhteisytytys kansallisen oikeuden mukaan toimivaltainen edustamaan osakkaina olevia henkilöitä vastattaessa yhtenäisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan kysymyksiin

- että kansallisen oikeuden mukaan hankintasopimuksesta johtuvista velvoitteista vastaavat juuri avoimen yhtiön yhtiömiehet, jotka ovat yhteisvastuussa näiden velvoitteiden täyttämistä (eikä vastuussa ole siis itse avoin yhtiö)?
- 3) Jos useammilla edellä toisessa kysymyksessä luetelluilla seikoilla on merkitystä, mikä suhde näillä seikoilla on toisiinsa? Onko tietyillä seikoilla muita suurempi tai jopa ratkaiseva merkitys?
- 4) Pitääkö paikkansa, että kun on kyse yhteisyrityksestä, yhteistyössä toimivilta henkilöltä vaaditaan joka tapauksessa erillinen yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja, jos hankintasopimuksen toteuttaminen edellyttää (myös) kyseisen henkilön oman yrityksen resurssien (kuten henkilöstön ja tuotantovälineiden) käyttöä?
5. Onko yhteisyrityksen täytettävä tietyt edellytykset, jotta sitä voidaan pitää yhtenä yksittäisenä talouden toimijana? Jos vastaus on myöntävä, mitä nämä edellytykset ovat?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

- 36 Kuten direktiivin 2014/24 johdanto-osan 21 perustelukappaleesta ilmenee, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien hankintaviranomaisten tekemät hankintasopimukset, jotka kuuluvat näiden toimintojen piiriin, kuuluvat direktiivin 2014/25 soveltamisalaan.
- 37 Direktiiviä 2014/25 sovelletaan sen 11 artiklan mukaan muun muassa ”sellaisten verkkojen antamiseen käyttöön tai niiden toimintaan, joiden tarkoituksena on tarjota yleisölle kuljetuspalveluja – – linja-autoilla – –”.
- 38 Tältä osin on todettava, ettei ennakkoratkaisupyynnön eikä unionin tuomioistuimelle esitettyjen kirjallisten huomautusten perusteella voida määrittää, täyttyvätkö kyseisessä säännöksessä asetetut edellytykset ja voidaanko kyseistä direktiiviä näin ollen soveltaa pääasiaan.
- 39 Ennakkoratkaisupyynnön on kuitenkin otettava tutkittavaksi, koska vastaukset esitettyihin kysymyksiin voitaisiin muotoilla samalla tavalla direktiivin 2014/24 tai direktiivin 2014/25 perusteella (ks. vastaavasti tuomio 20.9.2018, Rudigier, C-518/17, EU:C:2018:757, 44 kohta). Direktiivin 2014/25 johdanto-osan 17 ja 18 perustelukappale sekä 2 artiklan 6 alakohta, 37 artiklan 2 kohta, 79 artikla ja 80 artiklan 3 kohta vastaavat nimittäin olennaisilta osin direktiivin 2014/24 johdanto-osan 14 ja 15 perustelukappaleita sekä 2 artiklan 1 kohdan 10 alakohtaa, 19 artiklan 2 kohtaa, 56 artiklan 3 kohtaa, 59 artiklan 1 kohtaa ja 63 artiklaa.
- 40 Näin ollen se seikka, että kansallinen tuomioistuin ei ennen ennakkoratkaisupyynnön esittämistä unionin tuomioistuimelle määrittänyt, onko pääasiaan sovellettava direktiiviä 2014/24 vai direktiiviä 2014/25, ei voi kyseenalaistaa olettaa, jonka mukaan kansallisten tuomioistuinten esittämällä ennakkoratkaisukysymyksillä on merkitystä asian ratkaisemisen kannalta ja josta voidaan poiketa ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa ja erityisesti silloin, jos on ilmeistä, että näissä kysymyksissä tarkoitettujen unionin oikeuden säännösten ja määräysten pyydetyllä

tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen (ks. vastaavasti tuomio 15.12.1995, Bosman, C-415/93, EU:C:1995:463, 61 kohta ja tuomio 28.11.2018, Amt Azienda Trasporti e Mobilità ym., C-328/17, EU:C:2018:958, 33 kohta).

Asiakysymys

41 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedusteleo kysymyksillään, jotka on tutkittava yhdessä, lähinnä sitä, onko direktiivin 2014/24 59 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 10 alakohdan ja 63 artiklan sekä täytäntöönpanoasetuksen 2016/7 liitteen 1 kanssa, tulkittava siten, että yhteisyrityksen, joka ei ole oikeushenkilö mutta joka on jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukainen yhtiö ja merkitty tämän jäsenvaltion kaupparekisteriin ja joka voi olla perustettu joko tilapäisesti tai pysyvästi ja jonka yhtiökumppanit toimivat samoilla markkinoilla kuin se ja ovat yhteisvastuussa yhtiön tekemien sitoumusten asianmukaisesta täyttämistä, on toimitettava hankintaviranomaiselle oma yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirjansa, vai siten, että sen on toimitettava tämän lisäksi tai sijasta kunkin yhtiökumppanin yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja.

42 Aluksi on todettava, että täytäntöönpanoasetuksen 2016/7 liitteessä 1 olevissa 17–19 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Talouden toimija, joka osallistuu hankintaan yksin eikä tarvitse muiden yksiköiden voimavaroja täyttääkseen valintaperusteet, täyttää yhden yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan.

Talouden toimijan, joka osallistuu hankintaan yksin, mutta tarvitsee yhden tai useamman yksikön voimavaroja, on varmistettava, että hankintaviranomaiselle tai -yksikölle annetaan sen oma yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja sekä erillinen hankinta-asiakirja, jossa on tarvittavat tiedot kustakin yksiköstä, jonka voimavaroja se käyttää.

Lisäksi jos talouden toimijoiden ryhmiä, mukaan lukien tilapäisiä yhteenliittymiä, osallistuu julkisiin hankintoihin yhdessä, kunkin osallistuvan talouden toimijan on toimitettava II–V osassa vaadittujen tietojen osalta erillinen yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja.”

43 Tältä osin direktiivin 2014/24 2 artiklan 1 kohdan 10 alakohdasta, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 14 perustelukappaleen kanssa, ilmenee, että talouden toimijan käsitettä on tulkittava laajasti siten, että se kattaa muun muassa kaikki henkilöt tai yksiköt, jotka tarjoavat palveluja markkinoilla, riippumatta siitä, missä oikeudellisessa muodossa ne ovat päättäneet toimia, ja riippumatta siitä, onko kyse oikeushenkilöistä vai ei.

44 Tästä seuraa, että Alankomaiden oikeudessa tarkoitettua avointa yhtiötä voidaan pitää kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitettuna talouden toimijana.

45 Direktiivissä hyväksytään kuitenkin myös talouden toimijoiden ryhmittymän käsitteen laaja tulkinta. Saman direktiivin 19 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan talouden toimijoiden ryhmittymät, mukaan lukien tilapäiset yhteenliittymät, voivat osallistua julkiseen hankintamenettelyyn, eivätkä hankintaviranomaiset saa edellyttää, että niillä olisi oltava tietty oikeudellinen muoto tarjouksen tai osallistumishakemuksen tekemiseksi.

46 On siis ratkaistava, onko Alankomaiden oikeudessa tarkoitettu avoin yhtiö katsottava direktiivin 2014/24 2 artiklan 1 kohdan 10 alakohdassa tarkoitetuksi talouden toimijaksi vai kyseisen direktiivin 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi talouden toimijoiden ryhmittymäksi.

- 47 Tältä osin on todettava, että toisin kuin kunnat, Alankomaiden hallitus ja Euroopan komissio ovat kirjallisissa huomautuksissaan esittäneet, että kyseisen direktiivin 19 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua talouden toimijoiden ryhmittymän käsitettä ei voida rajata siten, että se koskisi ainoastaan tilapäisiä yhteenliittymiä muttei luonteeltaan pysyviä ryhmittymiä tai yritysten yhteenliittymiä. Kyseisessä säännöksessä nimittäin viitataan talouden toimijoiden ryhmittymiin, mukaan lukien tilapäiset yhteenliittymät. Tästä sanamuodosta ilmenee selvästi, että tilapäiset yhteenliittymät mainitaan vain esimerkkinä. Näin ollen talouden toimijoiden ryhmittymän käsitettä ei voida tulkita siten, että sitä sovellettaisiin ainoastaan tilapäisiin yhteenliittymiin. Talouden toimijoiden ryhmittymiä ei siis ole syytä erottaa toisistaan sen mukaan, ovatko ne luonteeltaan tilapäisiä vai pysyviä.
- 48 Lisäksi direktiivin 2014/24 59 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että yhteisellä eurooppalaisella hankinta-asiakirjalla on kolme tarkoitusta. Kyseinen asiakirja on nimittäin viranomaisten tai kolmansien osapuolten antamien todistusten sijasta käytettävä etukäteen ajan tasalle saatettu oma lausunto, jonka tarkoituksena on vahvistaa ensinnäkin, ettei kyseistä talouden toimijaa koske mikään kyseisen direktiivin 57 artiklassa tarkoitetuista tilanteista, joka johtaa tai voi johtaa toimijan poissulkemiseen, ja toiseksi, että toimija täyttää mainitun direktiivin 58 artiklan mukaisesti vahvistetut sovellettavat valintaperusteet, ja kolmanneksi tapauksen mukaan, että se täyttää saman direktiivin 65 artiklan mukaiset objektiiviset säännöt ja kriteerit.
- 49 Yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan tarkoitus on näin ollen antaa hankintaviranomaiselle täsmällinen ja luotettava kuva kunkin sellaisen talouden toimijan tilanteesta, joka pyytää saada osallistua julkiseen hankintamenettelyyn tai joka aikoo tehdä tarjouksen. Yhteisellä eurooppalaisella hankinta-asiakirjalla konkretisoidaan näin ollen direktiivin 2014/24 57 ja 63 artiklan tavoite eli sen mahdollistaminen, että hankintaviranomainen voi varmistua kunkin tarjoajan rehellisyydestä ja luotettavuudesta ja näin ollen siitä, ettei luottamussuhde kyseessä olevaan talouden toimijaan rikkoudu (ks. vastaavasti tuomio 19.9.2019, Meca, C-41/18, EU:C:2019:507, 29 kohta ja tuomio 3.6.2021, Rad Service ym., C-210/20, EU:C:2021:445, 35 kohta).
- 50 Tältä osin on syytä todeta, että tietoihin, jotka talouden toimijan on ilmoitettava yhteisessä eurooppalaisessa hankinta-asiakirjassa, eivät kuulu yhteisyrityksen yhtiökumppaneiden resurssit. Näin ollen ei ole merkitystä sillä, toimivatko Alankomaiden oikeudessa tarkoitetun avoimen yhtiön yhtiökumppanit samalla toimialalla tai samoilla markkinoilla kuin avoin yhtiö, koska tätä tietoa ei voida saattaa hankintaviranomaisen tietoon yhteisyrityksen yhteisellä eurooppalaisella hankinta-asiakirjalla.
- 51 Avoimen yhtiön ja yhtiökumppaneiden yhteisvastuun olemassaolo ei myöskään riitä antamaan hankintaviranomaiselle mahdollisuutta varmistua siitä, että laadullisia valintaperusteita noudatetaan. Tarkastellessaan hakemusten tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä hankintaviranomainen nimittäin arvioi aikaisempien seikkojen perusteella, onko tarjoajalla tarvittavat ominaisuudet, joiden perusteella kyseessä olevan hankintasopimuksen voidaan olettaa tulevan tosiasiallisesti täytetyksi. Näin ollen tällaisten ominaisuuksien puuttumista ei voida korvata tulevaisuudessa vaikuttavalla oikeudellisella yhteydellä, jonka nojalla avoimen yhtiön jäsenten on lain mukaan vastattava keskenään yhteisvastuullisesti tällaisen yhtiön velvoitteista (määräys 30.9.2022, ĒDIENS & KM.LV, C-592/21, ei julkaistu, EU:C:2022:746, 33 kohta).

- 52 Jotta hankintaviranomainen voisi varmistua yhtiön rehellisyydestä, Alankomaiden oikeudessa tarkoitetun avoimen yhtiön kaltaisen yhteisyrityksen on näin ollen mainittava kaikki poissulkemisperusteet, jotka koskevat kaikkia yhtiökumppaneita tai yhtiön jonkin yhtiökumppanin palveluksessa olevia henkilöitä, jotka ovat yhteisyrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäseniä tai joilla on yhtiössä edustus-, päätös- tai määräysvaltaa.
- 53 Lisäksi Alankomaiden oikeudessa tarkoitetun avoimen yhtiön kaltaisen yhteisyrityksen on luotettavuutensa osoittamiseksi katsottava pyrkivän osallistumaan julkisia hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyyn yksin tai tehdä tarjouksen yksin ainoastaan, jos se osoittaa kykenevänsä täyttämään kyseessä olevan sopimuksen käyttämällä ainoastaan omaa henkilöstöään ja omia tuotantovälineitään eli resursseja, jotka sen yhtiökumppanit ovat siirtäneet sille yhtiösopimuksen mukaisesti ja jotka sillä on vapaasti käytettävissään. Tällaisessa tilanteessa riittää, että kyseinen yhtiö toimittaa hankintaviranomaiselle oman yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjansa.
- 54 Tältä osin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on selvitettävä, missä määrin tällainen yhtiö voi sen oikeudelliseen muotoon henkilöyhtiönä liittyvät erityispiirteet sekä yhtiön ja yhtiökumppanien väliset yhteydet huomioon ottaen kuulua tällaisen tilanteen soveltamisalaan.
- 55 Jos tällainen yhtiö sen sijaan arvioi tarvitsevansa hankintasopimuksen täyttämiseen yhtiökumppaneiden resursseja, sen on katsottava käyttävän hyväksi muiden yksiköiden voimavaroja direktiivin 2014/24 63 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Tässä tapauksessa yhtiön on toimitettava oman yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjansa lisäksi myös jokaisen sellaisen yhtiökumppanin yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja, jonka voimavaroja se aikoo käyttää hyväksi.
- 56 Kuten kunnat, Alankomaiden hallitus ja komissio ovat huomauttaneet, täytäntöönpanoasetuksen 2016/7 johdanto-osan ensimmäisessä perustelukappaleessa tosin todetaan, että ”yksi direktiivien [2014/24] ja [2014/25] tärkeimmistä tavoitteista on vähentää hankintaviranomaisille, hankintayksiköille ja talouden toimijoille, etupäässä pienille ja keskisuurille yrityksille, koituvia hallinnollisia rasitteita. Näiden pyrkimysten tärkeänä osana on yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja. – –”
- 57 Tämä hallinnollisten rasitteiden vähentämistä koskeva tavoite on kuitenkin vain yksi näiden direktiivien tavoitteista. Näin ollen se on sovitettava yhteen erityisesti sen tavoitteen kanssa, joka koskee terveen ja tehokkaan kilpailun edistämistä julkiseen hankintaan osallistuvien talouden toimijoiden välillä, mikä on julkisia hankintamenettelyjä koskevien unionin sääntöjen ydin ja jota suojellaan erityisesti tarjoajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteella (ks. vastaavasti tuomio 11.5.2017, Archus ja Gama, C-131/16, EU:C:2017:358, 25 kohta ja tuomio 3.6.2021, Rad Service ym., C-210/20, EU:C:2021:445, 43 kohta).
- 58 Alankomaiden oikeudessa tarkoitetun avoimen yhtiön kaltaisen yhteisyrityksen velvollisuus esittää hankintaviranomaiselle oma yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirjansa ja jokaisen yhtiökumppaninsa yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja siinä tapauksessa, että se arvioi tarvitsevansa hankintasopimuksen täyttämiseen mainittujen yhtiökumppaneiden resursseja, ei myöskään voi olla ristiriidassa direktiivin 2014/24 18 artiklan 1 kohdassa taatun suhteellisuusperiaatteen kanssa, koska sekä direktiivin 2014/24 59 artiklan 1 kohdan viimeisestä alakohdasta että täytäntöönpanoasetuksen 2016/7 liitteestä 1 ilmenee, että talouden toimijat

voivat toimittaa yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan, jota on käytetty jo aiemmassa hankintamenettelyssä, edellyttäen että ne vakuuttavat, että asiakirjoihin sisältyvät tiedot ovat edelleen oikeita ja oleellisia.

- 59 Lopuksi on todettava, että Alankomaiden oikeudessa tarkoitettun avoimen yhtiön kaltaisen yhteisyrityksen velvollisuus esittää oma yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirjansa ja jokaisen sellaisen yhtiömiehen eurooppalainen hankinta-asiakirja, jonka voimavaroja se aikoo käyttää hyväkseen, on kyllä hallinnollinen rasite, mutta sitä ei missään tapauksessa voida rinnastaa siihen, että se olisi velvollinen muuttamaan oikeudellista rakennettaan.
- 60 Esitettyihin kysymyksiin on edellä todettu perusteina vastattava, että direktiivin 2014/24 59 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 10 alakohdan ja 63 artiklan sekä täytäntöönpanoasetuksen 2016/7 liitteen 1 kanssa, on tulkittava siten, että yhteisyrityksen, joka ei ole oikeushenkilö mutta joka on jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukainen yhtiö ja merkitty tämän jäsenvaltion kaupparekisteriin ja joka voi olla perustettu joko tilapäisesti tai pysyvästi ja jonka kaikki yhtiömiehet toimivat samoilla markkinoilla kuin se ja ovat yhteisvastuussa yhtiön tekemien sitoumusten asianmukaisesta täyttämisestä, on toimitettava hankintaviranomaiselle ainoastaan oma yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirjansa, kun se aikoo osallistua yksinään julkiseen hankintamenettelyyn ja tehdä tarjouksen, mikäli se osoittaa kykenevänsä täyttämään kyseisen hankintasopimuksen käyttämällä vain omaa henkilöstöään ja omia tuotantovälineitään. Jos kyseinen yhteisyritys sen sijaan arvioi tarvitsevansa hankintasopimuksen täyttämiseen tiettyjen yhtiömiesten omia resursseja, sen on katsottava käyttävän hyväksi muiden yksiköiden voimavaroja direktiivin 2014/24 63 artiklassa tarkoitettulla tavalla ja sen on tällöin toimitettava oman yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjansa lisäksi jokaisen sellaisen yhtiömiehen yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja, jonka voimavaroja se aikoo käyttää hyväksi.

Oikeudenkäyntikulut

- 61 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta 26.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/24/EU 59 artiklan 1 kohtaa, luettuna yhdessä kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdan 10 alakohdan ja 63 artiklan sekä yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan vakiolomakkeen vahvistamisesta 5.1.2016 annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2016/7 liitteen 1 kanssa,

on tulkittava siten, että

yhteisyrityksen, joka ei ole oikeushenkilö mutta joka on jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukainen yhtiö ja merkitty tämän jäsenvaltion kaupparekisteriin ja joka voi olla perustettu joko tilapäisesti tai pysyvästi ja jonka kaikki yhtiömiehet toimivat samoilla markkinoilla kuin se ja ovat yhteisvastuussa yhtiön tekemien sitoumusten asianmukaisesta

täyttämistä, on toimitettava hankintaviranomaiselle ainoastaan oma yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirjansa, kun se aikoo osallistua yksinään julkiseen hankintamenettelyyn ja tehdä tarjouksen, mikäli se osoittaa kykenevänsä täyttämään kyseisen hankintasopimuksen käyttämällä vain omaa henkilöstöään ja omia tuotantovälineitään. Jos kyseinen yhteisyritys sen sijaan arvioi tarvitsevansa hankintasopimuksen täyttämiseen tiettyjen yhtiömiesten omia resursseja, sen on katsottava käyttävän hyväksi muiden yksiköiden voimavaroja direktiivin 2014/24 63 artiklassa tarkoitetulla tavalla ja sen on tällöin toimitettava oman yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjansa lisäksi jokaisen sellaisen yhtiömiehen yhteinen eurooppalainen hankinta-asiakirja, jonka voimavaroja se aikoo käyttää hyväksi.

Allekirjoitukset